

sultatet er blevet en meget udførlig og vistnok særdeles paalidelig Monografi, som den desværre ikke er alt for almindelig i den etnografiske Literatur.

Der findes særlige Afsnit baade om de antropologiske Forhold, Erhverv, Bolig, Dragt o. s. v.; men det, der særlig har fanget Forf.'s Interesse, synes at være Religion og Samfundsordning. Vi kan ikke her komme ind paa Enkeltheder. Kun et enkelt Punkt skal drages frem, dog ikke som Indvending, da Anm. er forholdsvis læg paa det afrikanske Omraade, men som et Spørgsmaal. Forf. behandler, som saa mange andre, Klanvæsen og Totemisme under ét. Hos en stor Mængde amerikanske Stammer har det vist sig, at de to Ting oprindeligt intet har med hinanden at gøre, men først senere er smeltet sammen. Kan ikke noget lignende tænkes at være Tilfældet her? En Del synes at pege i den Retning, f. Eks. at Forf. ikke har kunnet faa opsporet Totem for alle Klaner, at nogle derimod har to Totem, og at andre har de samme.

Som en virkelig, om end ikke særlig vægtig Indvending kan det derimod fremføres, at Læseren baade savner et Kort og en Nøgle til Forstaaelse af de fonetiske Tegn.

Forf. har under Forberedelse et Værk om Sproget og et andet om Akamba-Folklore, som uden Tvivl vil bidrage til at kaste yderligere Lys over det allerede nu saa vel skildrede Folk. Det er Forf.'s Fortjeneste, at Akamba sikkert maa regnes for en af de allerbedst kendte Bantu-Stammer.

Kaj Birket-Smith.

Ewald Banse: Expressionismus und Geographie.

Georg Westermann. Braunschweig 1920. 27 Sider. 8°.

Forf., der er kendt som en livfuld Skildrer af Orienten og som Ophavsmand til en næppe anbefalelsesværdig Nyinddeling i »Verdensdele«, har i den foreliggende Pièce sat sig som Maal at rive Geografien ud af sin regelrette Bane.

Nyt Blod er altid forfriskende, og vi kan sikkert ogsaa give Forf. Ret paa to Punkter. Det ene er, at de almindelige, geografiske Skildringer ofte i en overordentlig uhyggelig Grad mangler Kunst og Aand. Det næste, at vor Videnskab i lovlig høj Grad er et »Professorfag«, som ikke ret mange inden for Almenheden af egen fri Vilje giver sig i

Lag med; selvfølgelig hænger dette sammen med den først nævnte Omstændighed, men Forf. glemmer, at det ogsaa skyldes Geografiens sene Anerkendelse som Videnskab, en Anerkendelse, der knap har faaet Tid til at slaa Rod i Folks Bevidsthed. Forf. mener imidlertid at have fundet det Trylleord, der, blot det udtales, lader en ny Morgenrøde oprinde: den ekspressionistiske Geografi, der ikke giver et gammeldags Billede af Landene, men lader os føle deres inderste Sjæl. Den gamle, beskrivende Kosmografi, der sad i Højsædet lige til Alex. v. Humboldt's Dage, saavel som det 19. Aarhundredes forklarende Geografi skal nu vige Pladsen for den kunstneriske, Geografiens højeste Maal.

Forf. gaar stiltiende ud fra, at Videnskaben har sit Maal i Kunsten, hvilket turde være uholdbart. Men lad gaa — Kunst og Videnskab kan næppe helt skilles. Imidlertid svarer jo den beskrivende Geografi ret nøje til Indsamling af Materialet, den forklarende til dets videnskabelige Bearbejdelse. Skulde nu en ny Fremstillingsform gøre de to første Faser af Arbejdet overflødige? Vi er her ved det springende Punkt: Forf. gør Geografi til enstydigt med geografisk Fremstilling uden at værdige den geografiske Forskning et Ord!

Hvad nyt bydes der os da? Der findes et Par Prøver derpaa i Form af en Skildring af Syrien og en af Vest-Arabien. De er holdt i en temmelig svulstig Stil, men for øvrigt isprængt flere rammende Bemærkninger og malende Billeder. Dog bliver Forf. næppe den ny Columbus, som han ønsker at være, og den videnskabelige Forskning vil sikkert fortsættes ret uanfægtet — ikke mindst efter den amerikanske Metode, som naturligvis endnu har nogle Børnesygdomme at overstaa, men over hvis Død Forf. dog, for Resten paa en noget usmagelig Maade, hoverer for tidligt.

Kaj Birket-Smith.

The Brazilians and their Country by Clayton Sedgwick Cooper. With map and many illustrations. London 1919. William Heinemann.

Dette 403 Sider store Værk er skrevet af en Amerikaner fra U. S. A., der ganske vist har set Land og Folk i Brasilien igennem nordamerikanske Brillen, men alligevel er sikkert hans Opfattelse af Forholdene ikke meget forskellig fra en Evropæers. I hvert Fald ikke mere, end at det specifik ameri-

kanske Syn paa visse særlige Handelsgrene og tekniske Sager ikke virker væsentlig forstyrrende paa den europæiske Læser. Forfatteren har opholdt sig i lang Tid i Brasiliens forskellige Egne, har gjort et indgaaende Studium, hvilket i Forbindelse med et skarpt Blik og en flydende Pen er resulteret i en vægtig og dog let læselig Bog i Forhold til det uundgaaelige tunge Stof, den nødvendigvis maa belastes med for at blive Haandbog. Det sidste har aabenbart været Forfatterens Hensigt, hvorfor han da ogsaa søger at veje saa upartisk som muligt. Han begynder derfor med at sige ligesom den kinesiske Filosof, Konfucius, at man, for at komme til Forstaaelse med en fremmed Nation, maa vise »mental hospitality«, der aabner Døren for klar og ærlig Forstaaelse. Med denne Forudsætning er Forfatteren gaaet til sit Værk og har derved gjort det saa meget mere værdifuldt. Som geografisk Haandbog betragtet, er der adskilligt, som Geograferne kunde ønske nærmere belyst; men paa den anden Side er særlig den praktiske Side af Landet og Nationen som arbejdende og producerende saa godt gennemarbejdet, at særlig den økonomiske Geograf eller Erhvervsgeografen, hvorledes man nu ønsker at definere ham, vil finde den at være ham en udmærket Vejleder, for ikke at tale om, at den oversøisk arbejdende Forretningsmand, der ønsker Forbindelse med Brasilien, absolut bør læse eller eje den.

Foruden et Forord indeholder Værket Afsnit om brasiliansk Tænkemaade, Portugal og Brasilien, det brasilianske Kejserrige, Parallellisering af Brasilien og Orienten, den republikanske Regering, det mægtige Rige med dets ligesaa mægtige naturlige Resourcer, Opdragelsen, brasiliansk Hjemmeliv, Ingeniørens Triumf, Rio de Janeiro set fra Sporvognen, Elektricitetsværkerne, Sammensmeltningen af Folkeracerne, Paulista-Staten, Brasiliens Opvaagnen, Handel og Transport, Sport og Lotterier, Byerne Rio, Bahia, Parangua, Pernambuco og Central-Brasilien, Para- og Gummi-Arbejderne ved Ama-

zonen, Brasiliens Indianere, Sprog, Biblioteker og Literatur, Hær og Flaade, det latinske Amerikas Syn paa Nordamerika, Aviser og Brasiliens Fremtid. Bogen er forsynet med Index, gode Illustrationer og 1 Kort, der burde have været bedre udarbejdet og klarere trykt; men det er brugeligt.

Ole Olufsen.

Danmark. Haandbog for Rejsende. Udgivet af Den danske Turistforening, 5. udv. og omarb. Udgave ved Xenius Rostock, Foreningens Sekretær. 1. Del: København og Nordsjælland. Med 6 Kort, G. E. C. Gads Forlag, København 1921.

Denne lille Haandbog er Nummer Et i den Række, som Den danske Turistforening udgiver over Danmark, og den lover godt for hele det planlagte Værk. Bogen er i et bekvemt Lommeformat, oversigtlig inddelt, godt trykt og forsynet med et klart, koloreret Kort over Kjøbenhavn, et Jærnbankort over Danmark og et godt Turist- og Cyklekort over den nordøstlige Del af Sjælland. Kjøbenhavn faar i Bogen en indgaaende Beskrivelse af, hvad den rummer af seværdigt, sammen med korte historiske Oplysninger. Hvad den øvrige Beskrivelse af det berømte skønne Nordsjælland angaar, har Forfatteren, som Skik er i udenlandske Rejseførere, delt Egnen i Afsnit efter Hovedruterne: Jærnbaner og Landeveje, og saa vidt kan skønnes, er vistnok alt medtaget, der kan tænkes at interessere Turisterne. Desuden skænkes Hoteller, Pensionater og Traktørsteder selvfølgelig indgaaende Opmærksomhed. For de mange Landliggere og Turister i det saa befærdede Nordsjælland er Bogen en udmærket Vejleder og Fører. Der findes alt, hvad disse har Brug for paa deres Sommerophold og Udflugter.

Ole Olufsen.